

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

CİLT: 31

15 TEMMUZ 1968

SAYI: 1511

24-6-1968 tarih ve 1510 sayılı Tebliğler Dergisi'nde
yayımlanan ve Eğitim Enstitülerinin 3 yıla çıkarılan bölüm-
lerinin ders dağıtım cetvelleri ve ders programlarının devamı.FEN VE TABİAT BİLGİSİ BÖLÜMÜ
Haftalık Ders Dağıtım Çizelgesi

DERSLER	Sınıflar		
	I	II	III
Fizik	6	6	6
Kimya	6	6	4
Modern Biyolojiye Giriş	4	—	—
Botanik	—	3	—
Zooloji	—	4	—
İnsan Anatomisi, Fizyolojisi ve Sağlık Bilgisi	—	—	3
Genetik - Evrim - Ekoloji	—	—	4
Matematik	4	—	—
Ders Araçları Yapımı	—	—	2
Seminer (*)	—	3	—
Özel Öğretim Metodu ve Uygulama (*)	—	—	3
Toplam:	23	22	22
Meslek Dersleri:			
Eğitim Psikolojisi	3	—	—
Ruh Sağlığı ve Rehberlik	—	2	—
Ölçme ve Değerlendirme	—	—	2
Eğitim Sosyolojisi	—	2	—
Genel Öğretim Bilgisi	—	—	2
Türkçe	2	2	—
Yabancı Dil	4	4	4
T. Devrim Tarihi	—	—	2
G. Toplam:	32	32	32

(*) Seminer ile Özel Öğretim Metodu ve Uygulama Çalışma-
ları, bir öğretmen tarafından yürütülebileceği gibi Fizik,
kimya ve Biyoloji öğretmenleri arasında paylaşılarak da
yürütülebilir.

FEN VE TABİAT BÖLÜMÜ

İçin
AMAÇLAR

Öğretmen adaylarına:

1. Fizik ve Biyoloji ilimlerinin çok yaygın hal alan uygulama-
malarını daha iyi yorumlama imkânı sağlayan temel kavram-
larını ve kanunlarını daha iyi anlama ve kullanma kabiliyeti
kazandırmak;
2. Fen ve tabiat olayları üzerinde bizzat inceleme, gözlem
ve deney yaptırmak suretiyle, araştırma yollarını kavramala-
rına ve pozitif ve ilmi bir görüş ve düşünüşe sahip olmalarına
imkân ve zemin hazırlamak,
3. Fen ve tabiat olaylarına nüfuz etme ve ihtatlı düşünme
yollarını kullanmayı kavratmak,
4. Mesleklerini yeterlikte uygulayabilecek şekilde, fen ala-
mindaki gerekli bilgi, tavır ve maharet kazanmalarını sağlamaktır.

AÇIKLAMALAR

1. Fen ve tabiat bilgisi bölümünün Fizik, Kimya ve Biyoloji
programlarının hazırlanmasında, bu ilim dallarının öz metodu-
nu tanıyan ve ilmi adamlarının yüz yıllar boyunca takip et-
tikleri yollardan giderek, öğrencileri günün en yeni ilmi proble-
mlerine, üzerinde çalışılan aktüel konulara ulaştıran (P. S. S. C.)
Fizik müfredatı, (C. E. M. S.) Kimya müfredatı ve (B. S. C. S.)
Biyoloji müfredatından geniş ölçüde faydalanılmıştır. Bu itibarla
bu bölümün işlenmesinde bu programların benimsediği metod ve

anlayışın korunmasına titizlikle itina edilmeli ve her derste fiziki
dünyanın tanıtılması için girişilen türü çalışmaların ve takip
edilen yolların benimsetilmesine çalışılmalıdır.2. Bu programların ana karakteri, öğrencileri şahsi çalış-
malara yönelterek, konuların daha çok metod yönünden de-
ğerlendirilmesini sağlaması ve öğrencilere deney sonuçlarına
dayanarak bağımsız düşünme alışkanlığı kazandırmasıdır.3. Bu programlarla ilgili olarak hazırlanmış olan laboratu-
var kitapları, yeni ve basit deney takımları, filimler, standart
testler, öğretmen rehber kitapları ve bu alanda yetkili kim-
seler tarafından yazılmış ve yazılmakta olan yardımcı kitaplar,
programların uygulanmasını kolaylaştıran kaynaklar olacaktır.4. Öğretmenlerin, derslerini, mümkün olduğu kadar de-
monstrasyon (gösteri) deneylerine dayandırmaları tabii olmakla
beraber, aynı zamanda öğrencilerin şahsi çalışmalarına gere-
ken önem verilmeli ve onların «yaparak öğrenme» yoluyla
araştırıcı bir zihniyette yetişmelerine imkân ve fırsatlar hazır-
lanmalıdır.5. Konular işlenirken, özellikle fen derslerinin gerektirdi-
ği gözlem ve deneylerin yaptırılması, deney sonuçlarının de-
ğerlendirilmesi ve olayları açıklayıcı tarzda yorumlama meto-
duna önem verilmesine, konuyu teşkil eden fizik ve tabiat ola-
yına hâkim olan faktörlerin ve ana kavramların araştırılmasına
ve bunların matematik denklemler veya formüller arasında kay-
bolmamasına özellikle dikkat edilmelidir.6. Öğretmen adaylarına, ilmin değiştirilmeyen kesin ve
donmuş gerçeklerden ibaret olmadığı, bilginin her zaman ya-
niden gözden geçirilebileceği, yeni denemelerden elde edilecek
yeni verilerden yeni sonuçlara veya yorumlara varılabileceği
fikri verilmeli ve ilmin, ancak ilmi metodlarla yavaş yavaş el-
de edilen vrilen çeşitli şekillerde yorumlanması genelleştiril-
mesi ve yayılması suretiyle gelişeceği görüşü belirtilmelidir.

FİZİK

I. Sınıf

(Haftada 6 saat, 2 saati Laboratuvar)

I. Evren:

A. Fizik Nedir?

1. Fizik ve diğer tabiat bilimleri,
2. Fizik ve mühendislik,
3. Fiziğin kullandığı vasıtalar,
4. Fiziği kimler kurar.

B. Zaman ve Ölçülmesi:

1. Hareket noktası - Duyu organlarımız,
2. Fiziğin kilit kavramları, duyu organlarımızın yetersizliği,
3. Zaman ve akışı,
4. Uzun ve kısa zaman aralıklarının ölçülmesi, ardısıra
alınan resimler,
5. Stroboskop,
6. Zamanların karşılaştırılması, sayma birimleri,
7. Büyük ve küçük zaman aralıkları; büyüklük basamak-
ları.

C. Uzunluk ve Ölçülmesi:

1. Uzunluk birimi,
2. Büyük uzunlukların ölçülmesi,
3. Küçük uzunluklar,
4. Uzayın boyutları,
5. Hacimlerin ve yüzeylerin ölçülmesi,
6. Ölçmenin sınırları,
7. Ölçmede karar verme ve ölçme birimleri,
8. Amplifikasyon ve gösterme,
9. Kapalı Kutular ve kalibrasyon,
10. Ölçmede karşılıklı etkileşme (Birbirine etkime),

11. Ölçmede ışığın rolü, hatâ ve hatâ hesapları, Presizyon ve manalı rakamlar.

D. Fonksiyonlar ve Ölçek:

1. Matematik bağıntılar ve grafikte gösterme,
2. Enterpolasyon ve Ekstrapolasyon,
3. Kare ile ters oranlılık bağıntısı,
4. Ölçek - Cüceler fiziği (Liliput fiziği).

E. Bir Yörünge Boyunca Hareket:

1. Düzgün harekette hız ve uzaklık,
1. Değişen hızlar,
3. Hız - Zaman ve uzaklık - zaman grafikleri,
4. Hızlar ve doğrultular,
5. Bir andaki hız; teğetin eğimi,
6. Yörünge boyunca hızlanma veya ivme,
7. Yörünge boyunca hızlanması sabit olan hareketler için kullanışlı sonuçlar,
8. Hızdan faydalanarak uzaklık bulunması, radar ve sonar,

F. Vektörler:

1. Vektöriyel ve skaler nicelikler,
2. Hareket ve Vektörlerin, Vektörlerin toplanması ve çıkarılması,
3. Hız vektörleri,
4. Vektörlerin bileşenleri ve bileşenlere ayırma metodu (rezolüsyon) ile bileşkenin bulunması,
5. Vektörlerin sayılarla ve skaler büyüklüklerle çarpımı Vektöriyel ve skaler çarpım,
6. Hız vektörü değişimleri ve sabit ivme vektörü,
7. İvmenin ve bir andaki ivme vektörünün değiştirilmesi,
8. Bir hareketin tasviri, işaret çerçevesi veya koordinat eksenleri,
9. Kinematik ve dinamik,
10. Işık hızı seviyesindeki yüksek hızlar için Newton kinematığının yetersizliği.

G. Kütleler:

1. Madde ve ölçülmesi,
2. Terazi ve kütle,
3. Kütlenin anlamı,
4. Yoğunluk,
5. Kütlenin dolaylı yollardan ölçülmesi,
6. Kütlenin ve maddenin korunumu,
7. Spektrum analizi,
8. Atomların görülmesi,
9. Atomların varlığına başka deliller,
10. Atom parçalarının sayılması,
11. Gazlardaki tanecik sayısı,
12. Molekül ve atom kütleleri, izotoplar,
13. Moller ve Avogadra sayısı,
14. Moleküller ve katılar, kristaller ve katı hal fiziği,
15. Düzenlilik ve düzensizlik.

H. Bir gazın tabiatı:

1. Fiziksel modeller (gazların kinetik teorisi),
2. Bir gazın molekül modeli,
3. Kapalı bir kaptaki gazın basıncı Boyle kanunu,
4. Sıcaklık ve gaz termometreleri,
5. Sıcaklık ve gaz modeli,
6. Brown hareketi ve gürültü,
7. Çepersiz gazlar,
8. Gazların statığı. Atmosfer basıncı, barometre ve manometreler.

II. Optik ve Dalgalar:

A. Işık nasıl hareket eder:

1. Işık kaynakları,
2. Saydam, Donuk ve Renkli Maddeler,
3. Yansıma,
4. Işık ve ışığa duyar araçlar,
5. Görünmez ışık,
6. Işık nasıl yayılır,
7. Kırınım,
8. Işığın Hızı.

B. Yansıma ve görüntüler:

1. Gölgeler,
2. Işık demeti, ince demet ve ışık ışınlı,
3. Cisimlerin yerini nasıl tayin ederiz,
4. Yansıma kanunları,
5. Düz aynalarda görüntüler,
6. Küresel aynalarda yansıma,
7. Parabolik aynalar,

10. Görüntüler ve göz aldanmaları,

11. Hakiki ve zahiri görüntüler.

C. Kırılma:

1. Kırılma ve Kanunları,
2. Kırılma indisi, Snell Kanunu,
3. Mutlak kırılma indisi,
4. Işığın camdan (veya sudan) havaya geçişi. olayın tersine çevrilmesi,
5. Işığın sudan cama geçişi, bağıl indisi,
6. İçten tam yansıma,
7. Işığın prizmalarda kırılması; renklere ayrılma, Gök kışı,
8. Prizma formülleri.

D. Mercekler ve optik Araçlar:

1. Bir prizma lakımı ile ışığın toplanması,
2. Mercekler, çeşitleri ve mercek formülleri,
3. Merceklerde hakiki görüntüler,
4. Mercek sistemleri ve diyoptri teoremi,
5. Fotoğraf makinası, projektör ve göz, sinema makinası, teleobjektif mercek sistemi,
6. Büyüteç veya basit mikroskop,
7. Bileşik mikroskop ve dürbünler,
8. Optik araçların kusurları,
9. Spektroskopi ve tatbikati,
10. Görünmeyen radyasyonlar, florensans ve fosforesans.

E. Işığın tane modeli:

1. Yansıma ve kırılmanın tane modeli ile izahı,
2. Kaynak şiddeti ve aydınlanma şiddeti, aydınlanma noktaları,
3. Işık şiddetinin ölçülmesi, fotometreler,
4. Işık basıncı,
5. Soğutma ve ısıtma,
6. Tane teorisinin karşılaştığı güçlükler,
7. Işığın hızı ve kırılma teorisi,
8. Tane modelinin durumu,
9. Dalgalara giriş:
1. Bir ortamda sarsıntının yayılması,
2. Sarma yaylar üzerinde dalgalar,
3. Sarsıntıların üst üste bindirilmesi. Atmaların kesişmesi,
4. Yansıma ve iletme,
5. İdealleştirme ve yaklaşıklık,
6. Enine ve boyuna sarsıntılar ve yayılma hızlarının sabitliği,
7. Bir dalgaının hareketi,
8. Bir dalgaının yayılmasının matematik ifadesi.

G. Ses - Titreşen cisimler:

1. Titreşen teller,
2. Bir telde kararlı dalgalar,
3. İki ucundan tesbit edilmiş bir telin titreşimi,
4. Rezonans,
5. Boyuna dalgaların girişimi ve kararlı dalgalar,
6. Ses hızının ölçülmesi,
7. Ses borularında titreşimler,
8. Ses dalgalarında basınç değişimi,
9. Sesin fizyolojik özellikleri ve fiziki sebepleri,
10. Batman,
11. Doppler olayı,
12. Müzik aralıkları ve gamlar.

H. Dalgalar ve Işık:

1. Su dalgaları,
2. Düzlem ve dairesel dalgalar,
3. Dalgaların yansıması,
4. Yayılma hızı ve periyodik dalgalar,
5. Dalgaların kırılması,
6. Ayrılma,
7. Kırınım,
8. Girişim:
1. Girişim,
2. Nokta halinde iki kaynaktan çıkan dalgaların analitik inceleme,
3. Düzgün çizgilerinin yeri ve şekli,
4. Dalga boyları, kaynaklar arası uzaklık ve açılar,
5. Hareket fazı ve faz farklarının etkisi.

J. Işık dalgaları:

1. Işık için bir dalga modeli düşünülebilir mi.

4. Işığın rengi ve dalga boyu, Kolorimetri ve renkli fotoğraf,
5. Kırınım da bir girişim olayı mıdır?
6. Bir yarıktaki kırınım teorisi,
7. Tek ve çift yarıklarla teoremin gerçekleşmesi,
8. Çözme gücü,
9. İnce zarlarda girişim ve reklenme olayları.

K. Polarizasyon:

1. Polarizasyon ve ışığın polarizasyonu,
2. Yansıma ve kırılma ile polarizasyon,
3. Çift kırılma ve polarizasyon,
4. Malüs Kanunu Polarizasyon yüzdesi,
5. Polarize ışıkla renk meydana gelmesi,
6. Optik aktiflik ve polarimetre,
7. Işığın yayınımı (diffüzyon).

Not: Bütün bu ünitelerle ilgili pratik çalışmalar (P. S. S. C) fiziği laboratuvar kitabı ve benzeri kaynaklardan faydalanarak Enstitünün seviyesine uygun olarak seçilecektir.

II. Sınıf

I. Mekanik:

A. Newtonun Hareket kanunları:

1. Kuvvet ve hareket hakkındaki düşünceler,
2. Kuvvetsiz hareket,
3. Sabit bir kuvvetin etkisinde hızın değişmesi,
4. Hız değişiminin kuvvetin büyüklüğüne bağlı oluşu,
5. Eylemsizlik kütlesi ve çekim kütlesi,
6. Newton Kanunu; Kuvvetin dinamik yolla ölçülmesi, ve birimleri,

7. (C. G. S) (M. K. S. A) ve Gravitasyonel ölçü sistemleri, temel ve türev birimler,

8. Değişen kuvvetler ve Newton Kanunu, kuvvetlerin toplamı, bileşke kuvvet,
9. Newton Kanununun Vektörel tabiatı,
10. Tabiatta kuvvetler.

B. Yer yüzünde hareket:

1. Ağırlık ve yerin çekim alanı,
2. Serbest düşme,
3. Düşey, yatay ve eğik atış hareketleri, yörüngenin bulunması,
4. Yol değiştirici kuvvetler ve dairesel hareket,
5. Dairesel harekette çizgisel ve açısal hız ve aralarında bağıntı,
6. Merkezci ivme, merkezci ve merkezkaç kuvvet ve uygulamaları, g'nin enlemle değişmesi,

7. Yer küresinin uyduları, ayın hareketi,
8. Basit harmonik hareket ve denklemi,
9. Basit Sarkaç, bileşik sarkaç, Kater sarkacı (tersinir sarkaç) Salınım merkezi,
10. Denel referans eksenleri,
11. Hareket halindeki referans sistemlerinde yalancı kuvvetler,
12. Newton Kanunu ve dünyanın dönmesi.

C. Evrensel Çekim ve Güneş Sistemi:

1. İlk gezegen sistemleri,
2. Copernicus'un gezegen sistemi ve itirazları,
3. Tycho Brahe ve Kepler Kanunları,
4. Kinematik tasvir ve dinamik problem,
5. Newton ve Evrensel Çekim Kanunu,
6. Evrensel Çekimin laboratuvarında sınanması,
7. (g) nin yükseklikle değişmesi,
8. Yerin kütlesi.

D. Momentun ve Momentumun Korunumu:

1. Esneklik, esnek cisimler,
2. Hook Kanunu,
3. Uzama esnekliği (Young modülü),
4. Şekil esnekliği (Makaslama modülü),
5. Hacim esnekliği (Sıkışma modülü),
6. İtme,
7. Momentum,

İki cismin çarpışmasında momentum değişimleri. Baskı sarkaç,

9. Momentumun Korunması Kanunu.

10. Roketler,

11. Kütle merkezi,

12. Genel olarak momentumun korunumu.

13. Etkileşme kuvvetleri.

E. İş ve Kinetik Enerji:

1. Enerjinin dönüşümü ve Aktarılması,
2. Enerji dönüşümünün bir ölçüsü olarak iş,
3. İşin tarifi üzerinde derinleştirme,
4. Kinetik enerji ve değişen bir kuvvetin yaptığı iş,
5. Kinetik enerjinin bir kütleden ötekine aktarılması,
6. Basit çarpışmaya başka bir bakış ve esnek çarpışmalarda kinetik enerjinin korunumu,
7. Kinetik enerji ve momentum,
8. Birden fazla kuvvet etkisinde yapılan iş ve kinetik enerji,
9. Sürtünmeli bir etkileşimde kinetik enerji kaybı.

F. Potansiyel Enerji:

1. Yay tampon,
2. Etkileşen iki cismin potansiyel enerjisi,
3. Yerin yüzüne yakın noktalarda yer çekimi potansiyel enerjisi,
4. Genel olarak çekim potansiyel enerjisi,
5. Kurtulma enerjisi, kurtulma hızı ve uyduların bağlanma enerjisi,
6. Mekanik enerjinin korunumu,
7. Güç ve birimleri,
8. Basit makineler, verim, mekanik avantaj ve işin korunumu.

G. Denge ve bir kuvvetin momenti:

1. Denge ve Newtonun 1. Kanunu,
2. Newtonun 3. Kanunu,
3. Denge örnekleri ve şartları (Kararlı, kararsız ve bozulmaz denge),
4. Sürtünme kuvveti, sürtünme katsayısı ve eğik düzlem üzerinde denge,
5. Bir kuvvetin momenti ve moment vektörü,
6. Dengenin 2. şartı,
7. Paralel kuvvetlerin bileşkesi,
8. Ağırlık merkezi,
9. Kuvvet çifti ve momenti, iki kuvvet çiftinin eşdeğerliliği.

H. Hidrostatik:

1. Durgun sıvıların basıncı,
2. Hidrostatik paradoks,
3. Archimedes prensipi,
4. Yüzen cisimlerin denge şartı, Areometreler,
5. Kohezyon ve Adezyon kuvvetleri, yüzey gerilim ve kılcallık.

I. Hidrodinamik ve Aerodinamik:

1. Akım çizgilerinin akışı,
2. Bernoulli denklemi,
3. Süreklilik,
4. Bernoulli denkleminin uygulamaları, Hidrodinamiğin temel prensipi, Triçelli Teoremi, Venturi ve Pitot tüpleri, su trompu, Geri tepme tesirinin ispatı,
5. Viskosluk, Stoks Kanunu,
6. Bernoulli teoreminin gazlara tatbiki, uçaklar.

J. Isı, molekül hareketi ve enerjinin Korunumu:

1. Gaz basıncı, molekül hareketinde geliş güzel yönlerin hesaba katılması,
2. Sıcaklık ve moleküllerin kinetik enerjisi, ısı enerjisi,
3. Toptan hareketin mekanik enerjisi ve iç enerji,
4. Mekanik enerji ile ısı enerjisinin eşdeğerliliği,
5. Isı akımı, harcanan enerji ile sıcaklığın yükselmesi arasındaki nitel bağıntı ve enerjinin korunumu,
6. Sıcaklık dereceleri ve termometreler, sıcaklık ve gaz modeli, gaz termometreleri,
7. Katı cisimlerde sıcaklıkla uzama, yüzey ve hacimce genleşme,
8. Sıvıların genleşmesi,
9. Gazlerin genleşmesi ve Gay-Lussac Kanunları, gazlerin hal denklemi,
10. Isı miktarının ölçülmesi ve birimi, kalorimetre prensipleri,
11. Isınma ve yanma ısısı,
12. Ergime - Katılaşma, Buharlaşma ve yoğunlaşma ısıları,
13. Isının yayılma yolları, siyah cismin radyasyonu,
14. Bir ideal gazın ısınma ısıları, Mayer formülü, Boltzman sabitesi,
15. Bir ideal gazın adyabatik sıkışma ve genleşmesi,
16. Clement - Desormes deneyi ile $c_p / c_v = K$ 'nin tayini,
17. Üçlü nokta Clausius - Clapeyron denklemi,
18. Gazlerin sıvılaştırılması, Vander Waals denklemi.

19. Havanın nemi ve Bağıl nemi,
20. Termodinamiğin I ve II. prensipi ve tatbikatı (Kısaca temas edilecektir.)

II. Elektrik:

A. Durgun Elektrik:

1. Elektrikli cisimler arasındaki çekme ve itme,
2. Maddenin yapı taşları arasındaki elektrik kuvvetleri,
3. Yalıtkan ve iletken cisimler,
4. Elektroskopla deneyler,
5. Sürtme ve dokunma ile elektriklenme,
6. Elektrostatik indüksiyon,
7. Geliştirilmiş elektroskop ve elektrometreler.

B. Elektrik Akımı:

1. Bataryalar,
2. Elektrik akımları,
3. Gazlerin iletkenliği, iyonlaşma ve sis odası,
4. Çözeltilerin iletkenliği,
5. Metallerdeki elektronlar,
6. Diyodlar, Elektron tabancaları Katod ışıını osiloskopları.

C. Coulomb Kanunu ve elemanter elektrik yükü:

1. Kuvvetin uzaklığa bağlılığı,
2. Elektrik yükü ve elektrik kuvveti,
3. Elektrik kuvvet alanı,
4. Küçük elektrik kuvvetlerinin ölçülmesi,
5. Elemanter yük,
6. Büyük bir elektrik terazisi,
7. Coulomb kanunundaki sabitin değeri, elemanter yükler arasındaki kuvvet,
8. Yükün korunumu,
9. Elektronun ve diğer maddi taneciklerin elektrik yükü.

D. Yüklerin elektrik alanı içindeki enerjileri ve hareketleri:

a. Hareket eden yüklü tanecikler:

1. Elektron ve protonların düzgün bir elektrik kuvvet alanı içindeki hareketleri,
2. Elektron ve protonun kütleleri,
3. Elektrik akımı,
4. Elektrik akımının elektrolitik yoldan ölçülmesi,
5. Kontrol deneyleri, enerji göçürümü; elektrik kuvveti; yük taneleri.

6. Enerji kaynağı olarak Bataryalar yük tanesi başına düşen enerji,

7. Elektrik alanı ve elektrik, potansiyel farkı (gerilim),
8. Bataryalar, Voltlar ve Amperler,
9. Piller, elektrod potansiyelleri,
10. Galvani ve Danielle pili,
11. Pillerde polarizasyon,
12. Leclanche pili ve kuru pil,
13. Standart piller,
14. Kurşunlu ve Demir - Nikelli Akkümülatörler,
15. Termo - elektrik olayı ve uygulama yerleri.

b. Elektrik devrelerindeki akımlar ve enerji hakkında daha fazla bilgi:

1. İletkenler ve Bataryaların seri ve paralel bağlanması ve potansiyel farkı,
2. Potansiyel farkının ölçülmesi,
3. Potansiyel farkı ve enerji üzerinde başka bir inceleme,
4. Potansiyel farkı ve akım şiddeti arasındaki bağıntı, Ohm Kanunu.

(I) İyonlanmış gazlar,

(II) Termiyonik Emisyon,

(III) Metallerdeki Elektronlar.

5. Çeşitli Elektrik devreleri,

6. Bir devredeki elektrik enerjisi ve güç,

E. Magnetik Alan:

1. Magnetik iğne ve magnetik cisimler,
2. Mıknatıs kutupları ve bir mıknatıs kutbu civarındaki alan,
3. Yerin magnetik alanı,
4. Magnetik Akı ve geçirgenlik,
5. Mıknatısların ve akımların magnetik alanları, magnetik alan çizgileri,
6. Magnetik Alanların yönü ve büyüklüğü, vertörlerin toplanması,
7. Düzgün elektrik akımlarından doğan magnetik alanlar,
8. Magnetik alanlar içindeki akımlara etkiyen kuvvetler (elektromagnetik kuvvet),

10. İki düz paralel akım arasındaki kuvvetler,

11. Hareketli yüklü taneciklere bir magnetik alan içinde etkiyen kuvvetler,

12. Yüklü taneciklerin kütlelerinin ölçülmesinde magnetik alanların kullanılması,

13. α taneciklerinin mahiyeti.

F. Elektromagnetik indüksiyon ve elektromagnetik dalgalar:

1. İndüksiyon akımı ve indüksiyon (E. M. K) ti. Faraday kanunları,

2. İndüksiyon (E. M. K) nin yönü ve büyüklüğü (Lenz Kanunu),

3. İndüksiyonda enerjinin kaynağı,

4. İndüksiyonda bağıl hareketin önemi,

5. Magnetik akı ve indüksiyon kanunu,

6. Hareket etmeyen devrelerdeki elektromagnetik indüksiyon,

7. Değişen magnetik akıların etrafındaki elektrik alanlar,

8. İndüksiyon elektrik alanlarının yönü,

9. Öz indüksiyon, öz indüksiyon kat sayısı ve elektrik latörleri,

10. Dönen bir makarada indüksiyon (E. M. K) i,

11. Doğru akım jeneratörü,

12. Foucault akımları,

13. Elektrik akısı değişiminden doğan magnetik alanlar,

14. Elektromagnetik ışımının mekanizması,

15. Elektromagnetik ışımının delilleri, elektromagnetik spektrum,

16. Değişen elektrik akısının ve elektrik akımının kantitatif eşdeğeri,

17. Değişen bir elektrik akısı etrafındaki magnetik alan yayılması,

18. Elektromagnetik radyasyonunun hızı.

G. Alternatif Akımlar:

1. Alternatif e. m. k.'in elde edilmesi ve özellikleri, Frekansının ölçülmesi,

2. Maksimum ve etkin değerler,

3. Alternatif akım hakkında Ohm Kanunları.

a. Self ve dirençli devre,

b. Sığa ve dirençli devre,

c. Self, sığa ve dirençli devrelere ait empedansların analitik ve vektöriyel metotlarla hesabı (Fresnel çizimi).

4. Rezonans halinde alternatif akım devreleri,

5. Alternatif akım devresinde güç,

6. İndüksiyon makarası,

7. Transformatörler,

8. Doğrultmaçlar,

9. Alternatörler, 2 ve 3 fazlı alternatif akımlar.

10. Döner alanlar ve alternatif akım motorleri.

H. Temel elektrik bilgilerini tamamlayıcı laboratuvar işlemleri:

1. Pratik elektrikte kullanılan parçalar ve semboller,

2. Şematik diyagram,

3. Lehim yapma tekniği,

4. Doğru akımın ölçülmesinde Ampermetre ve miliampermetrenin kullanılması,

5. Kuru piller ve doğru akımda Voltmetre ve radyo lambası, voltmetrelerin kullanılması, pillerin seri ve paralel bağlanması,

6. Dirençlerin renk kodları ve Ohmmetrenin kullanılması,

7. Ohm Kanunu ve deneyle sağlanması,

8. Seri bağlanmış bir devrenin karakteristiği,

9. Paralel bağlı bir devrenin karakteristiği,

10. Seri - Paralel bağlı devrelerin karakteristiği,

11. Kirchhoff Kanunları (bir jeneratör için),

12. Devrede yük yok iken Voltaj ölçüsü,

13. Voltaj bölücü devreler (Devrede yük varken),

14. Voltmetre çarpanları,

15. Bir ölçü aletinin şöntlenmesi,

16. Ohmmetre,

17. Vom'un kullanılması,

18. Osiloskop'un kullanılması,

19. Osiloskopda Voltaj ölçeği yapılması,

20. LR devresinde bir indüktansın (self direnci) özellikleri,

21. Seri ve paralel devrelerde indüktans, pratik çalışması,

22. Kondansatör renk kodları ve kondansatörlerin denemesi,

23. Transformatörün özellikleri,

24. Bir kondansatörün reaktansı ve seri bağlı RC devre,

3. Oksijenin canlılar yönünden önemi,

4. Ozon ve allotropi.

C. Su:

1. Bulunuşu, molekül yapısı, fiziksel ve kimyasal özellikleri,

2. Suların içilebilir hale getirilmesi, suların damıtılması,

3. Suların sertliği, sertlik derecesinin tayini ve sularda bulunan sertliğin giderilmesi yolları,

4. Ağır su.

D. Hidrojen Peroksit:

1. Elde edilişi, molekül yapısı, özellikleri ve kullanıldığı yerler.

XI. Çözeltiler ve çözünürlük dengesi:

A. Çözeltilerin tanımı ve özellikleri,

B. Çözünme olayı, çözünenin ve çözenin karşılıklı etkile-ri ve çözünme hızı,

C. Çözeltilere ait bazı tanımlar (yoğunluk, yüzde, konsantrasyon),

D. Çözeltilerin çeşitleri (Katı - sıvı, gaz - sıvı, katı - katı, gaz - gaz, katı - gaz, sıvı - sıvı) v. b.,

E. Çözeltilerin konsantrasyon yönünden sınıflandırılmaları (doymuş doymamış ve aşırı doymuş çözeltiler),

F. Çözünürlük, çözünürlüğe etki eden faktörler (basınç, sıcaklık) ve çözünürlük eğrisi,

G. Nernst Kanunu, Henry Kanunu,

H. Elektrolit olan ve olmayan maddelerin çözeltileri, iyonlaşma, iyonlaşma derecesi (dissociation), kuvvetli ve zayıf elektrolitler, doymunluk çarpımı,

I. Osmoz ve osmotik basınç.

J. Raoult kanunları, buhar basıncının düşmesi, kaynama noktasının yükseilmesi, donma noktasının düşmesi,

K. Kriyoskopi ve Ebullioskopi (ebulliscopie) metodlarıyla molekül ağırlıkları tayini,

L. Süspansiyon, emülsiyon ve koloidler hakkında bilgi,

M. İyon reaksiyonlarının incelenmesi.

XII. Oksitler, Asitler, Bazlar ve Tuzlar:

A. Oksitler, asitler ve bazların tanımları, genel elde edilme usulleri, sınıflandırılmaları, adlandırılmaları, genel özellikleri,

B. Nötrleşme ve tuzlar,

C. Tuzların sınıflandırılması, genel elde edilme usulleri, genel özellikleri,

D. Analiz metodları,

E. Titre edilmiş (ayarlı) çözeltiler, eşdeğer ağırlık, molar, molal ve normal çözeltiler,

F. Asit ve bazların titre edilmesiyle ilgili deney ve hesaplar (Asidimetri, alkalimetri).

XIII. Periyodik sistemin VIII ve VII. A Grubu Elementleri:

A. VIII. Grup elementleri (Soy gazlar):

1. Soy gazların özellikleri,

2. Soy gazların elektron sayıları atom hacımları ve karlılık.

B. VII. A Grubu elementleri (Halojenler):

1. Halojenlerin genel özellikleri (elektron dağılımları, atom yarı çapları ve elektron ilgisi, elektronegatiflik değerlerinin değişmesi ile özelliklerin ilişkisi), atom hacımları,

2. Halojenlerin ve halojenür iyonlarının kimyası,

3. Klor, bulunuşu, elde edilişi, özellikleri ve kullanıldığı yerler,

4. Klorlu hidrojen ve hidroklorik asit,

5. Klorun oksijenli bileşikleri,

6. Diğer halojenler: Flüor, Brom ve İyot hakkında kısa bilgi.

XIV. Hava ve Azot:

A. Hava:

1. Havanın önemi ve karışımında bulunan maddelerin yüzde oranları,

2. Sıvı hava ve sıvılaştırma aygıtının prensibi.

B. Azot:

1. Azotun bulunuşu, özellikleri ve kullanıldığı yerler,

2. Azotun oksitleri,

3. Nitrik asit, elde edilme usulleri, kullanıldığı yerler ve önemli nitratlar,

4. Amonyak, elde edilme usulleri, özellikleri, kullanıldığı yerler, önemli tuzlar,

5. Azotun devri,

6. Hidrazin ve hidroksilamin hakkında kısa bilgi.

II. Sınıf

(Haftada 6 saat)

I. Termo Kimya:

A. Kimyasal reaksiyonlar ve ısı,

B. Bir maddenin ısı muhtevası (Entalpi),

C. Kimyasal reaksiyonlarda ısı alış-verişi (ekzoterm ve andoterm reaksiyonlar),

D. Reaksiyon ısısı, reaksiyon ısılarının toplanabilme özelliği (Hers kanunu),

E. Reaksiyon ısılarının ölçülmesi ve hesaplanması.

II. Kimyasal Reaksiyonların Hızı:

A. Reaksiyon hızı nedir,

B. Reaksiyon hızına etki eden faktörler.

1. Reaksiyona giren maddeler,

2. Reaksiyon kinetiği,

3. Konsantrasyonun etkisi,

4. Sıcaklığın etkisi,

5. Aktiflenme enerjisi,

6. Katalizörlerin etkisi.

III. Kimyasal Denge:

A. Tek yönlü ve geriye dönebilen reaksiyonlar,

B. Reaksiyonların denge hali,

C. Kimyasal denge (Kütlelerin tesiri) kanunu,

D. Homogen denge: + Sistemin denge durumuna etki eden faktörler (hacim, basınç, sıcaklık, konsantrasyon ve katalizörler),

E. Homogen denge halinin.

1. Le Chatelier prensibi,

2. Denge sabitesi,

3. Kinetik yönlerden incelenmesi.

F. Çözeltilerde homogen denge, Suyun iyonlaşması, PH.,

G. Asit ve bazların iyonlaşması, asit ve bazların iyonlaşma dereceleri, PH. hesapları,

H. Asit ve bazların kuvvetleri,

I. Hidroliz,

J. Heterogen denge. Örnek $\text{CaCO}_3 \rightleftharpoons \text{CaO} + \text{CO}_2$ dengesi.

IV. Periyodik Sistemin VI A Grubu Elementleri:

A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri,

B. Kükürt, bulunuşu, elde edilişi, molekül yapısı, özellikleri ve allotropik haller,

C. Kükürtlü hidrojen, elde edilişi, molekül yapısı, özellikleri ve fizyolojik etkisi, sülfürler,

D. Kükürt dioksit, kükürt trioksit, elde edilişleri, molekül yapıları ve özellikleri,

E. Sülfürik asit, elde edilişi, molekül yapısı, özellikleri, kullanıldığı yerler, önemli sülfatlar,

F. Sülfüroz asit, elde edilişi, molekül yapısı, özellikleri, kullanıldığı yerler, önemli sülfidler.

V. Periyodik sistemin V A Grubu Elementleri:

A. Bu grup elementlerinin genel özellikleri,

B. Fosfor, allotropik şekilleri, molekül yapıları, özellikleri ve önemli bileşikler.

VI. Periyodik Sistemin IV A Grubu Elementleri:

A. Bu grup elementlerinin genel özellikleri,

B. Karbon, allotropik şekilleri, molekül yapıları, özellikleri ve karbonun oksitleri,

C. Silisyum,

D. Hidrojenli ve oksijenli bileşikler, önemli silikatlar ve cam.

VII. Metal Kimyasına giriş:

A. Periyodik sistem ve metaller,

B. Metalik özellikler, metalik özelliklerin ametalik özelliklerle karşılaştırılması,

C. Metaller için yapı modeli,

D. Metallerin kristal yapıları,

E. Metalik özelliklerin sebeplerinin metal yapı modeli ve kristal yapılarına dayanarak açıklanması,

F. Alaşımlar,

C. Metallerin Kimyasal özellikleri, aktiflikleri, korozyon ve korozyondan korunma,

H. Metallerin tabiatda bulundukları şekiller (filizler), genel elde edilme usulleri,

VIII. Elektro Kimya:

A. Birinci ve ikinci sınıftan iletkenlik,

B. Bir elektrokimyasal pilin işlemesi,

C. Yarı pil potansiyelleri ve ölçülmesi, elementlerin elektro gerilim sırası,

D. Konsantrasyon ile elektrod potansiyelleri arasındaki ilişki.

- E. Reaksiyonların önceden tahmini,
- F. Elektroliz olayı ve elektrolize örnekler.

IX. Periyodik Sistemin I A Grubu Elementleri:

- A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri, atom, hacmi,
- B. Alkali metallerin klorla ve su ile verdikleri reaksiyonlar,
- C. Alkali metalleri ve elektron dağılımı, özellikleri,
- D. Sodyum, elde edilişi, özellikleri, önemli bileşikleri (Sodyum Karbonat, sodyum bikarbonat, sodyum hidroksit, sodyum klorür, sodyum ipoklorit, sodyum hidrosülfat),
- E. Alkali metal tuzlarının tanınması.

X. Periyodik Sistemin II A Grubu Elementleri:

- A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri,
- B. Toprak alkali metalleri ve elektron dağılımları, genel özellikleri, alkali metallerle mukayesesi,
- C. Kalsiyum ve özellikleri,
- D. Önemli bileşikleri (Kalsiyum Karbonat, Kalsiyum Sülfat, Kalsiyum ipo klorit,
- E. Kireç, harç, alçı,
- F. Magnezyum, tabiatıta bulunuşu, özellikleri ve alaşımları,
- G. Toprak alkali metal tuzlarının tanınması.

XI. Periyodik Sistemin III A Grubu Elementleri:

- A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri,
- B. Bor, elektron dağılımı, genel özellikleri ve önemli tuzları (Boraks, sodyum perborat, sodyum metaborat), asit borik,
- C. Alüminyum, elektron dağılımı, genel özellikleri, alaşımları, önemli bileşikleri (Kriyolit, alüminyum sülfat, alüminyum asetat, şaplar ve boksit),
- D. Alüminyum tuzlarının tanınması,
- E. Termit reaksiyonu,
- F. Seramik eşya,
- G. Çimento.

XII. Periyodik Sistemin IV A Grubu Elementleri:

- A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri,
- B. Kalay, elektron dağılımı, genel özellikleri, alaşımları, önemli bileşikleri (Kasiterit, kalay (4) Klorür, Kalay (2) Klorür), kalayın kullanıldığı yerler,
- C. Kurşun, elektron dağılımı, genel özellikleri, alaşımları, önemli bileşikleri (üstübec, kurşun sülfür, kurşun sülfat, kurşun kromat),
- D. Kurşunun oksitleri,
- E. Kurşun ve tuzlarının kullanıldıkları yerler, tanınmaları ve biyolojik önemleri.

XIII. Periyodik Sistemin VIII B Geçiş Elementleri:

- A. Bu grub elementlerin genel özellikleri,
- B. Demir, elektron dağılımı, genel özellikleri,
- C. Demirin filizleri, elde edilişi, ham demir, çelik ve diğer önemli alaşımları ve bileşikleri (Demir sülfosiyaniür, Ptasyum ferrosiyaniür, potasyum ferri siyaniür, demir (2) sülfatı, demir (3) Klorür, demir okzalit ve demirin oksitleri),
- D. Demirin paslanması,
- E. Demirin biyolojik önemi,
- F. Demir tuzlarının tanınması,
- G. Asitlerin etkisi.

XIV. Periyodik Sistemin I B II B Grubu Elementleri:

- A. Bu grub elementlerinin genel özellikleri,
- B. Bakır, bulunuşu, elde edilişi, elektron dağılımı, özellikleri elektrolitik bakır, alaşımları, önemli bileşikleri (bakır sülfat, bakır nitrat, bakır hidrosit, bakır sülfür ve bakırın oksitleri), kullanıldığı yerler,
- C. Asitlerin etkisi,
- D. Altın, bulunuşu, elektron dağılımı, özellikleri, kullanıldığı yerler.
- E. Gümüş, bulunuşu, elektron dağılımı, özellikleri, kullanıldığı yerler, önemli bileşikleri (gümüş nitrat, gümüş klorür, gümüş bromür) kullanıldığı yerler,
- F. Cıva, bulunuşu, elektron dağılımı, özellikleri, alaşımları ve kullanıldığı yerler,
- G. Çinko, bulunuşu, elektron dağılımı, özellikleri, alaşımları, galvanizleme.

XIV. Radyoaktiflik ve Çekirdek Kimyası:

- A. Uranyum ve Radyum'un genel özellikleri,
- B. Çekirdeği meydana getiren tanecikler (nükleon, meson ve leptonlar),
- C. Radyoaktifler, tanımı, radyoaktif elementlerin özellikleri ve bozunma sıraları,
- D. Fajans kanunu, yarılanma süresi,
- E. Yüklü taneciklerin hızlandırılması,

- F. Çekirdek reaksiyonları ve çekirdek enerjisi (nükleer enerji),

- G. Suni radyoaktivite ve uygulama alanındaki önemi,

- H. Uranyum ötesi elementler,

- I. Bağlanma enerjisi (meson teorisi) elementlerin dayanıklılığı,

- J. Çekirdek bölünmesi (fission),

- K. Kritik kütle,

- L. Zincir reaksiyonları,

- M. Çekirdek birleşmeleri (fizyon olayları), reaktörler, nükleer silâhlar.

XVI. Yeryüzünün, Gezegenlerin ve Yıldızların Kimyası:

- A. Yeryüzünün Kimyası:

1. Yeryüzünün kısımları,
2. Atmosferin bileşimi ve özellikleri,
3. Hidrosferin bileşimi ve özellikleri,
4. Litosferin bileşimi ve özellikleri,
5. Elementlerin kullanılışları,
6. Havanın bir elementler kaynağı olduğu,
7. Dünyanın yaşı.

- B. Gezegenlerin Kimyası:

1. Meteoritler,
2. Gezegenlerin atmosferleri,
3. Gezegenlerin litosferleri,
4. Güneş.

- C. Yıldızlar:

1. Yıldızların atmosferleri,
2. Yıldızlar arası uzak.

Not: Anorganik kimyanın 4 saati temel kanunlar ile Ametaaller, 2 saati da Metal kimyasına ayrılacaktır.

ORGANİK KİMYA

III. Sınıf

(Haftada 4 saat)

I. Organik Kimyanın tanımı:

- A. Organik kimyanın açıklanması,
- B. Organik bileşiklerle, anorganik bileşiklerin karşılaştırılması,
- C. Organik madde kaynakları;
- D. Karbon atomunun özellikleri.
- 1. Karbon atomunun elektron sistemi, orbitalleri,
- 2. Karbon bağları, elmas ve grafit,
- 3. Organik moleküllerin incelenmesi ve bağlar sistemi (S-S, P-P bağları v. b.). rezonans.

II. Organik bileşiklerin Nitel ve Nicel Analizleri, Molekül Formülü Tayini:

- A. Nitel analiz: Organik bileşiklerde karbon, hidrojen, oksijen, kükürt ve halojenlerin aranması,
- B. Organik bileşiklerin nicel analizi,
- C. Molekül ağırlıklarının tayini,
- D. Kaba formül, molekül formülü ve yapı formülünün bulunması.

III. Organik Bileşiklerin Sınıflandırılması ve Fonksiyonel Gruplar:

- A. Organik maddelerin Karbon iskeletlerine göre sınıflandırılması:

1. Alifatik bileşikler,
2. Aromatik bileşikler.

IV. Alifatik Hidrokarbonlar:

- A. Alifatik hidrokarbonların genel olarak:

1. Bulunuşları,
2. Elde edilişleri,
3. Genel formülleri ve adlandırılmaları,
4. Homolog sıra,
5. İzomeri,

- 6. Fiziksel ve kimyasal özellikleri (yerine geçme, katılma, kraking, polimerleşme metodlarıyla yükseltgenme ve indirgenmeler, nitro, amino ve halojenli bileşikler hakkında bilgi).

- B. Alifatik hidrokarbonların sınıflandırılmaları:

1. Alkanlar (metan, etan),
2. Alekenler (etilen, bütadijen),
3. Alkinler (asetilen),
4. Aliciklik sistemler (Karbociklik, heterociklik).

V. Alkoller:

- A. Adlandırılmaları, sınıflandırılmaları,
- B. Alkollerin yükseltgenmesi,
- C. Fonksiyonel gruplar,

- D. Hidrofil ve hidrofob gruplar,
- E. Alkollerin genel elde ediliş usulleri ve genel özellikleri,
- F. Metil alkol (metanol), etil alkol (etanol), alkolik mayalanma.

VI. Eterler:

- A. Elde edilişleri, adlandırılmaları, özellikleri:

VII. Esterler:

- A. Esterleşme olayının açıklanması, tabiatda bulunan esterler,
- B. Yağlar ve sabunlaşma.

VIII. Aldehidler ve Ketonlar:

- A. Aldehid ve keton fonksiyonlu bileşikler, aldehid ve ketonların adlandırılmaları,
- B. Aldehidlerin indirgen etkisi,
- C. Karbonil grubunun özellikleri,
- D. Aldehid ve ketonların genel elde ediliş usulleri,
- F. Aldehid ve ketonların genel özellikleri (Katma, yer değiştirme, polimerleşme, aldolleşme, yükseltgenme ve indirgenme v. b. aksiyonları) ve bu özellikler bakımından ortak olan ve olmayan reaksiyonlar,
- F. Formaldehid, asetaldehid, aldol, aseton.

IX. Karboksilli Asitler ve Türevleri:

- A. Karboksil grubunun asit özellik göstermesinin sebepleri,
- B. Karboksilli asitlerin adlandırılmaları, genel elde ediliş usulleri, genel özellikleri ve iyonlaşma dengeleri,
- C. Formik asit, asetik asit, butirik asit, Palmitik asit, stearik asit,
- D. Sabunlar, temizleyici özellikleri, yüzey gerilimi, deterjanlar.
- E. Asit anhidridleri, asit halojenimleri, amidler.

X. Aminler:

- A. Aminlerin baz özeliği,
- B. Alifatik aminlerin genel özellikleri sınıflandırılmaları, elde ediliş usulleri, metilamin, etilamin, dimetil amin.

XI. Hidrokarbanların Holojenli Bileşikleri:

- A. Kloroform, Karbon tetraklorür, metilen ve etilen klorür, freonların yapıları, özellikleri ve kullanıldıkları yerler.

XII. İki karboksilli asitler:

- A. Genel özellikleri,
- B. Okzalik asit.

XIII. Oksiasitler:

- A. Genel özellikleri,
- B. Glikol asidi, süt asidi, elma asidi,
- C. Limon asidi ve şarap asidi (Tartarik asit).

XIV. Amino asitler:

- A. Amin asitlerin tarifi, yapıları, genel özellikleri,
- B. Amino asitlerin tabiatdaki rolü.
- 1. Protein maddelerinin yapısı, peptitleşme ve polipeptidlerin sentezi,
- 2. En önemli tabii amino asitler (glikokol, alamin, serin, treonin, sistin, sistein, fenil-alanin, tirozin, diiyod-tirozin, tiroksin, triptofan, histidin, metiyon'in, valin, lösin, izolösin, prolin, oksiprolin, asparagin asid, glutamin asid, asparagin, glutamin, ornitin, arjinin, lizin).
- C. Vücutta has olan proteinlerin inşası,
- D. Protein maddelerinin amfoterliği ve izoelektrik noktaları,
- E. Protein maddelerinin genel özellikleri.

XV. Karbonhidratlar:

- A. Karbon hidratların genel bileşimi ve tabiatdaki teşekkülleri, molekül yapılarında bulunan fonksiyonlar,
- B. Karbonhidratların sınıflandırılması,
- C. Monosakkaritler:
- 1. Polioksi aldehit ve polioksi ketonlar,
- 2. Molekül yapıları,
- 3. Adlandırılmaları,
- 4. Ortak kimyasal reaksiyonları,
- 5. İzomer şekilleri,
- 6. Yarı asetal şekilleri,
- 7. Furan ve piron halkaları,
- 8. Mutarotasyon,
- 9. Glükoz, früktoz.
- D. Disakkaritler:
- 1. Molekül yapıları,
- 2. Genel özellikleri,
- 3. Hidrolizleri,
- 4. Sakkaroz, laktoz, maltoz.

E. Polisakkaritler:

- 1. Molekül yapıları,
- 2. Tabiatda meydana gelişleri,
- 3. Genel özellikleri,
- 4. Nişasta, dekstrin, glikojen ve pektin maddeleri,
- 5. Sellüloz ve türevleri, linyin.

XVI. Aromatik Bileşikler:

- A. Aromatik sistemler,
- B. Aromatik maddelerin elde edilişi,
- C. Benzen Kimyası,
- D. Kondense Karboçiklik sistemler,
- E. Aromatik özellikler,
- F. Arom - Alifatik bileşikler (benzil alkol),
- G. Aromatik nitro bileşikler (nitrobenzen, trinitro tolüen),
- H. Aromatik aninler (anilin),
- I. Aromatik asitler (Benzoik ve ftalik asit),
- J. Aromatik aldehidler (Benzaldehid),
- K. Aromatik sülfon asitleri ve türevleri,
- L. Fenoller:
- 1. Elde edilişleri,
- 2. Genel özellikleri ve asit özeliğinin açıklanması,
- 3. İyonlaşma ve fenolat iyonlarında rezonans,
- 4. Salisilik asid,
- 5. Difenoller (hidrokinon, rezorsin, pirokateşin),
- 6. Tri ve poli fenoller (pirogallol, oksi - hidrokinon, florog-lüsin).

XVII. Yakacaklar:

- A. Yakacakların tanıtılması ve sınıflandırılması,
- B. Katı yakacaklar (Odun, turp. linyit, huy, antrasit, kok, odun kömürü, briket),
- C. Sıvı yakacaklar (Petrol ve petrolden elde edilen ürünler, ispiroto),
- D. Gaz yakacaklar (Tabii gaz, hava gazı, sıvılaştırılmış petrol gazları «L. P. G.», jeneratör gazı, su gazı, karışık gaz asetilen gazı).

XVIII. Biyokimya:

- A. Canlı organların yapıları ve fonksiyonları,
- B. Canlı oragnizmanın fonksiyonları,
- C. Organizmada bulunan iyonlar ve tuzlar,
- D. Fermentler,
- E. Metabolizma,
- F. Vitaminler,
- G. Hormonlar,
- H. İzotopların biyokimyadaki rolü (Örnek: fotosentezdeki uygulamak).

XIX. Plâstik maddelerin kimyası:

- A. Plâstik ve Plâstomerlerin tanımı, sınıflandırılması,
- B. Plâstomerler (tabii ve suni kauçuk),
- C. Polimer bileşiklerin tanımı ve sınıflandırılması.
- 1. Katılma yolu ile elde edilen polimer maddeler ve bu gruba ait örnekler,
- 2. Kondansasyon yolu ile elde edilen polimer maddeler ve bu gruba ait örnekler.

MODERN BİYOLOJİYE GİRİŞ

I. Sınıf

(Haftada 1 saat Laboratuvar dahil)

I. Modern Biyolojiye Giriş:

- A. Bilim nedir, bilimsel problemler nasıl çözülür?
- 1. Gerçek
- 2. Hipotez.
- 3. Teori.
- 4. Kontrollu deney kavramlarının örneklerle açıklanması.
- B. Biyolojinin tanımı ve konuları.
- C. Canlıların meydana geliş.
- 1. a. Abiyogenez (Kendiliğinden oluş).
- b. Biyogenez teorileri.
- 2. Ototrof hipotezi.
- 3. Heterotrof hipotezi.
- a. Kimyasal evrim.
- b. Organik moleküllerin meydana geliş.
- c. RNA,
- d. DNA,
- e. Enzimler,
- f. Fermentasyon ve ATP.
- D. Evrimleşmiş hücrenin yapısı:
- 1. Zar.

2. Sitoplazma.
3. Endoplâzmik retikulum.
4. Ribozomlar.
5. Mitokondriler.
6. Plâstitler.
7. Lizozomlar.
8. Golgi apareyi.
9. Sentrozom.
10. Çekirdek.
- E. Bitki ve hayvan hücrelerinin farkları.
- F. Hücre fizyolojisi
1. Hücre zarının geçirilmesi:
  - a. Difüzyon.
  - b. Pinositoz.
- C. Aktif geçişme.
2. Solunum.
3. Fotosentez.
4. Kemosentez.
5. Protein sentezi.
6. Stoplâzma hareketleri.
- G. Hücre büyüme ve çoğalması.
  1. Mitoz.
  2. Mayoz.

BOTANİK (Anatomi ve Fizyoloji)

I. Sınıf

(Haftada 3 saat, Laboratuvar dahil)

I. Botanik (Anatomi ve fizyolojisi):

A. Bitkisel dokular: Hücrelerin farklılaşması ve dokuların meydana gelişi (Bu dokuların yapı ve görevleri anlatılacaktır.)

1. Sürge dokular.
2. Özek doku.
3. Koruyucu dokular.
4. Destek dokular.
5. İletken dokular.
6. Salgı dokuları.

B. Organlar:

1. Kök ve gövde:
  - a. Yapıları,
  - b. Çeşitleri,
  - c. Farkları,
  - d. Görevleri.
2. Yaprak:
  - a. Yapısı,
  - b. Çeşitleri,
  - c. Görevleri (Besinlerin depo edilmesi ve harcanması terleme.)
3. Çiçek yapısı ve görevi:
  - a. Çiçeğin kısımları,
  - b. Çiçek durumları,
  - c. Tozlaşma,
  - d. Döllenme,
  - e. Meyva ve tohumun gelişmesi,
  - f. Tohumun dağılması,
  - g. Çimlenme.

C. Yüksek bitkilerde büyüme ve gelişme (bitkisel hormonları).

D. Bitkilerde hareket.

BOTANİK (Sistematik)

II. Sınıf

(Haftada 3 saat, Laboratuvar dahil)

I. Botanik (Sistematik):

A. Bitkilerin çeşitliliği ve filogenetik sistematigi.

B. Bitkisel protistler ve diğer çiçeksiz bitkiler (evrimleri ve üremeleri gözönünde bulundurularak incelenecek, insanla ilgileri belirtilecektir.)

1. Bakteriler, virüsler ve riketsiyalar,
2. Mavi - yeşil algler,
3. Kamçılılar (bitkisel olanlar),
4. Yeşil algler (kavuşur agler dahil),
5. Diyatomeleler,
6. Esmer algler,
7. Kırmızı algler,
8. Mantarlar.
  - a) Cıvık mantarlar,
  - b. Su yosunu mantarları,
  - c. Gerçek mantarlar,

- d. Likenler.
9. Kara yosunları.
  - a. Ciğer otları,
  - b. Yapraklı kara yosunları.
10. Damarlı çiçeksiz bitkiler.
  - a. Kibrit otları,
  - b. Atkuyrukları,
  - c. Eğrelti otları.
- C. Tohumlu bitkiler:

1. Açık tohumlular (genel karakterleri verilecek, örnek olarak çamgiller incelenecek memleketimizdeki açık tohumlu bitkilerin çevrede ve okul herbaryumunda bulunan örnekler tanıtılacaktır. İnsanla ilgileri ve önemleri belirtilecektir),

2. Kapalı tohumlular (iki ve bir çekekli bitkilerin ana grublarının ve memleketimizde bulunan yaygın ya da önemli familyalarının genel karakterleri verilecek, belli başlı cinsler ekskürsiyonlarda görülen ve herbaryumda bulunan örnekler yardımıyla tanıtılacak, yeri geldikçe insanla ilgileri ve önemleri belirtilecektir).

Not: Laboratuvar çalışmaları okutulan konularla paralel olarak yürütülecektir.

ZOOLOJİ (Genel ve Sistematik)

II. Sınıf

(Haftada 4 saat laboratuvar dahil)

I. Zooloji (Genel ve Sistematik):

A. Hayvanların çeşitliliği ve filogenetik sistematığın temelleri,

B. Hayvansal protistler (Protozoa):

1. Genel karakterleri,
2. Sınıflandırılması (her sınıftan bir örneğin yapısı ve üremesi alınacak, bulunabilen örnekler tanıtılacak ve insanla olan ilgileri belirtilecektir).

C. Metazoa:

1. Genel karakterleri,
2. Çok hücreli hayvanların meydana gelişi (üreme ve gelişme).
  - a. Eşeysiz Üreme şekilleri ve eşeysiz üremeden sonraki gelişme,
  - b. Yenilenme ve anormal gelişme,
  - c. Eşeyli üreme.
    - (I) Gametlerin yapısı ve meydana gelişi,
    - (II) Döllenme ve çeşitleri,
    - (III) Partenogenez..
3. Eşeyli Üremeden sonraki gelişme.
  - (a) Segmentasyon ve tipleri,
  - (b) Farklılaşma ve organlaşma.
4. Gelişme üzerinde ilk fikirler. Roux ve Driesch'in deneyleri, farklılaşma ile ilgili Hans Sperman'indeneyleri,
3. Hayvansal dokular,
4. Metazoa'nın sınıflandırılması (Bu grublardan birer örnek verilecek, çevrede veya laboratuvarında bulunan diğer örnekler tanıtılacak, insanla olan ilgileri belirtilecektir).

- a. Süngerler,
- b. Knitliler.

(I) Hidrozoa,

(II) Skifozoa,

(III) Antozoa.

c. Solucanlar.

(I) Yassı solucanlar,

(II) Yuvarlak solucanlar,

(III) Halkalı solucanlar.

d. Eklem bacaklılar.

(I) Böcekler,

(II) Örümcekler,

(III) Çok ayaklılar,

(IV) Kabuklular.

e. Yumuşakçalar.

(I) Karından - bacaklılar,

(II) Yassı - solungaçlılar,

(III) Kafadan - bacaklılar,

f. Derisidikenliler,

g. Kordaklılar.

(I) İlkipsiler (ilkipsiler ve omurgahlara geçiş üzerinde kısa bilgi verilecek ve bulunabilen örnekler tanıtılacaktır),

(II) Omurgahlılar (Omurgahlıların beş sınıfının genel karakterleri verilecek, takımlarına ait bulunabilen örnekler tanıtılacak ve insanla olan ilgileri belirtilecektir).

Not: Laboratuvar çalışmaları okutulan konularla paralel olarak yürütülecektir.

İNSAN ANATOMİSİ, FİZYOLOJİSİ VE SAĞLIK BİLGİSİ

III. Sınıf

(Haftada 3 saat, Laboratuvar dahil)

I. İnsan Anatomisi, Fizyolojisi ve Sağlık Bilgisi:

A. Beslenme ve sindirim sistemi:

1. Besin maddeleri ve besinler,
2. Sindirim borusunun ve yardımcı organların yapısı,
3. Besinlerin sindirimi ve emilmesi,
4. Sindirim sisteminin sağlığı.

B. Dolaşım (Taşıma) Sistemi:

1. Kan,
  - a. Yapısı ve görevleri,
  - b. Pıhtılaşma.
2. Yürek,
  - a. Yapısı,
  - b. Çalışması,
  - c. Yürek atışını etkileyen sinirler.
3. Damarlar,
4. Kanın damarlarda akışı. Homoostesi ve iç çevre,
5. Kılcal damarlarda madde alış - veriş,
6. Lenf sistemi (Bademcikler ve dalak burada anlatılacaktır),

7. Dolaşım sisteminin sağlığı.

C. Solunum sistemi:

1. Solunum organlarının yapısı,
2. Soluk alış - verişinin mekanizması,
3. Oksijen ve karbondioksitin taşınması,
4. Solunum organlarının sağlığı.

D. Boşaltım sistemi:

1. Boşaltım organlarının yapısı,
2. Böbrekte kan dolaşımı ve süzülme (tekrar emilme ve aktif boşaltım),
3. Sidiğin bileşimi, ürenin meydana gelişi,
4. Ter bezleri,
5. Boşaltım sisteminin sağlığı.

E. Kapalı bez sistemi (İç salgı bezleri):

1. Önemli iç salgı bezleri (yapıları ve görevleri),
2. Hormonların düzenleyici rolleri.

F. Sinir sistemi ve duyu organları:

1. Sinir hücreleri (nöron), sinir impulsu, sinapslardan geçiş,
2. Alıcı hücreler duyuusal nöronlar ve motor nöronları,
3. Merkezi sinir sistemi,
  - a. Beyin,
  - b. Beyincik,
  - c. Omurilik soğanı,
  - d. Omurilik,
- e. Sinirlerin yapıları ve görevleri.
4. Sempatik ve parasempatik sistem (yapıları ve görevleri),
5. Sinir sisteminin düzenleyici rolü,
6. Sinir sisteminin sağlığı,
7. Duyu organları (yapıları ve görevleri),
8. Duyu organlarının sağlığı.

G. Hareket sistemi:

1. İskelet sistemi:

- a. Yapısı,
- b. Görevi,
- c. Sağlığı.

2. Kas sistemi:

- a. Kasların çeşitleri, yapısı (Çizgili kas telciğinin ince yapısı anlatılacaktır),
- b. Kasılma, kasılma mekanizması, kasılmanın enerji kaynağı, glikoliz,
- c. Kasların gördüğü iş,
- d. Vücut ısı,
- e. Kasların sağlığı.

H. Üreme sistemi:

1. Erkek ve dişi üreme sistemleri,
2. Fetüsün meydana gelişi,
3. Üreme sisteminin sağlığı.

Not: Laboratuvar çalışmaları okutulan konularla paralel olarak yürütülecektir.

GENETİK – EVRİM – EKOLOJİ

III. Sınıf

(Haftada 4 saat laboratuvar dâhil)

I. Genetik (Kalıtım bilgisi):

A. Genetik ve kalıtımın tanımlanması,

B. Kalıtım ve Çevre:

1. Çevresel varyasyonlar (modifikasyonlar),
2. Kalıtsal varyasyonlar,
3. İkizler.

C. Mendel'in çalışmaları:

1. Deneyleri,
2. Deneylerinin sonuçlarının matematik yolla yorumlanması.

D. Mendel prensipleri:

1. Bir karakterin kalıtımı,
2. Baskınlık,
3. Eksik baskınlık,
4. Kontrol çaprazlaması,
5. Karakterlerin ayrılması prensibi,
6. İki ya da daha fazla karakterin kalıtımı ve bağımsız dağılım prensibi.

E. Kalıtım kromozom teorisi:

1. Mendel prensiplerinin mayozla açıklanması ve kromozom teorisinin ileri sürülmesi,

2. a. Kromozom yapısı,

- b. Genlerin yeri,
- c. Eşey kromozomları,
- d. Eşey belirtilmesi,
- e. Eşeye bağlı karakterler,
- f. Eşey etkisinde olan karakterler.

3. a. Mayoz sırasında kromozomların ayrılmaması,

- b. Bağlantı ve krossing-over olayları,
- c. Kromozom haritaları,
- d. Dev kromozomlar,
- e. İnsan kromozomları.

F. Çok sayıda aleller O. A. B. Kan Grubları ve Rh faktörü ve kalımları),

G. Genlerin karşılıklı etkileri, tamamlayıcı genler, nicel ve nitel karakterler,

H. Genlerin kimyasal yapısı ve etkinlikleri.

1. Nükleik asitler, DNA ve RNA'nın yapısı (kısaca) ve rolleri, kalıtımın şifresi,
2. Genlerin etkinliğine virüslerden, bakterilerden, küflerden ve insandan örnekler,
3. Genler ve enzimler,
4. Genlerin değişmesi (mutasyonlar).

İ. Genler ve popülasyonlar:

1. Popülasyon örneği,
2. Gen kaynağı,
3. Hady - Weinberg prensibi, ve uygulanması,
4. Popülasyonların değişmesi.

K. Segmeli üretim,

L. İnsan genetiği.

II. Evrim:

A. Canlıların çeşitliliği ve evrim.

- B. Evrimin anlam ve kanıtları,
- C. Darwin'den önceki görüşler (Lamarck'çılık),
- D. Darwin'in evrim teorisi - Doğal seleksiyon,
- E. Evrimin genetikle ilişkileri,
- F. Doğal seleksiyon ve adaptasyonlar,
- G. Yeni varyete ve türlerin meydana gelişi,
- H. Hayatın başlangıcı ve evrimi (kısaca),
- İ. İnsanın evrimi.

III. Ekoloji:

A. Canlıların yaşadıkları çevre ve hayat şartları,

B. 1. Canlı toplulukları.

2. Canlıların yaşadıkları çevre ile ilişkileri,

3. Adaptasyonlar,
  4. Canlıların birbirleri ile olan ilişkileri ve bunda rol oynayan faktörler. (Canlıların beslenme, üreme ve korunma yönünden ilişkileri),
  5. Tabiatla denge,
  6. Hayvan toplulukları ve göçler,
  7. Tabiatın korunması.
- C. Canlıların yer yüzündeki dağılışına toplu bakış:

MATEMATİK

I. Sınıf

(Haftada 4 saat)

- I. Cebirsel ifadeler:
1. Tanımlar,
  2. Dört işlem (kısaca tekrarlanacak).
- II. Üslü ve köklü nicelikler: (İki teriminin herhangi kuvvetleri. Newton formülü):
- III. Cebirsel denklemler:
1. Birinci dereceden bir bilinmeyenli denklemler,
  2. İkinci dereceden bir bilinmeyenli denklemler,
  3. Birinci ve ikinci dereceden denklem sistemlerinin çözümü (kısaca hatırlatılacak).
- IV. Üslü ve logaritmik fonksiyonlar:
1. Üslü fonksiyonlar:
    - a) $y = a^x$ fonksiyonunun değişim ve grafiği,
    - b) Üslü denklemler.
  2. Logaritmik fonksiyonlar:
    - a) Logaritma tanımı,
    - b) $y = \log x$ fonksiyonunun değişim ve grafiği,
    - c) Logaritma hesabı ve özellikleri,
    - d) Sayıların bayağı logaritmalarının hesabı ve bayağı logaritma cetvelleri,
    - e) Trigonometrik fonksiyonların logaritmaları,
    - f) Herhangi bir tabana göre logaritma,
    - g) Logaritmik denklemler.
- V. Analitik geometriye giriş:
1. Noktanın gösterilmesi: Dik koordinatlar sistemi, noktanın belirtilmesi, iki nokta arasındaki uzaklık, bir doğru parçasının orta noktasının koordinatları,
  2. Doğru denklemi: Bir doğru parçasının eğimi. Bir noktadan geçen ve eğimi belli olan doğru denklemi. İki noktadan

geçen doğru denklemi, iki doğru arasındaki açı, doğruların dikkat ve paralellik şartları.

VI. Trigonometri:

1. Trigonometrik fonksiyonlar: Açı kavramı ve açı kavramının genişletilmesi, açı birimleri ve birbirine çevrilmesi, trigonometrik fonksiyonların her çeşit açı için tanımları, trigonometrik fonksiyonların temel özellikleri, üçgende temel trigonometrik bağıntılar, dönüşüm formülleri.

1. Fonksiyonlar: Değişken ve fonksiyon kavramları, Aralık, fonksiyonun belirliliği fonksiyonların sınıflandırılması.

2. Limit ve sonsuz küçükler: Limitin tanımı ve cebirsel ifadelerin limitleri, limitlerin belirsizlik halleri, sürekli ve sürekli fonksiyonlar.

3. Türev ve Diferansiyel kavramları: Türevin tanımı ve geometrik anlamı, Cebirsel ve trigonometrik fonksiyonlarda türev alma kuralları, ters trigonometrik fonksiyonlar ve türevleri, türevlerin hata hesaplarına uygulanması.

4. Cebirsel fonksiyonların değişimi ve grafikleri:

$$y = ax^2 + bx + c, \quad X = ay^2 + by + c$$

$$y = \frac{ax+b}{cx+d} \cdot \frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1; \quad \frac{x^2}{a^2} - \frac{y^2}{b^2} = 1$$

fonsiyonlarının grafikleri üzerinde durulacaktır.

5. Trigonometrik fonksiyonların değişimleri ve grafikleri:

$y = \sin x, y = \cos x, y = \operatorname{tg} x, y = \operatorname{ctg} x, y = a \sin x$
fonksiyonlarının değişimleri ve grafikleri

VIII. Seriler ve fonksiyonların serilere açılması.

1. Kuvvet serileri: Bir tam fonksiyonun ardışık türevleri, Maclaren ve Taylor formüllerinin kısaca çıkarılması.

$$\frac{1}{1+x}, \frac{1}{1-x}, L(x+1), e^x, \sin x, \cos x, \operatorname{Tg} x$$

fonsiyonlarının seriye açılmaları.

IX. Entegral:

1. İlkel fonksiyon kavramı,
2. Entegralin geometrik anlamı,
3. Entegral alma metodları,
4. Belirli Entegraller,
5. Alan hesapları.

X. Diferansiyel denklemler:

1. Diferansiyel denklem kavramı,
2. Değişkenlere ayrılabilen, Homogen, Lineer, Sabit katlı yarı basit diferansiyel denklemler (İkinci yanı a. Sinüs şeklinde olanlar incelenecektir).

(SON)

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55